

ECUADOR

FOLKMÄNGD: 13,4 milj. / HUVUDSTAD: Quito

GRUNDLÄGGANDE ILO-KONVENTIONER SOM RATIFICERATS: 29 - 87 - 98 - 100 - 105 - 111 - 138 - 182

■ Kränkningarna av fackliga rättigheter på bananplantagerna fortsatte och 26 fackföreningsmedlemmar avskedades. Förtrycket av facket var en reaktion mot fackliga aktiviteter på banan- och blomsterplantager. Ordföranden för en nationella konfederation blev hotad för sina fackliga aktivitetens skull.

LAGSTIFTNINGEN

Författningen och arbetsmarknadslagstiftningen ger de flesta löntagare rätt att bilda fackföreningar. Undantag görs för anställda i polisen och offentliganställda i verksamhet som inte ger staten inkomster.

Hinder för bildande av fackföreningar

Anställda inom den offentliga sektorn får bara lämna in listor på krav för kollektiva förhandlingar och förhandla om kollektivavtal om de lyckas bilda en tillfällig kommitté som representerar mer än hälften av arbetsstyrkan.

Statstjänstemän och anställda i offentlig tjänst samt verkställande personal lyder under en särskild lag (Ley Orgánica de Servicio Civil y Carrera Administrativa, LOSCA) medan arbetare i övrigt omfattas av arbetsmarknadslagen. De förstnämnda får inte organisera sig i yrkesföreningar, fackliga organisationer eller företagsråd men övriga får det, beroende på de konkreta arbetsuppgifterna. Det är dock bara en organisation – den med flest medlemmar – som får företräda de anställda i alla typer av överläggningar med arbetsgivare. Dessa organisationer har vad som kallas "status som enda organisation" (sindicato único).

För att bilda en fackförening krävs minst 30 personer. Eftersom 60 procent av alla företag i Ecuador har färre anställda än så, utestängs en miljon löntagare från facklig organisering. Förtroendevalda i fackliga organisationer måste vara ecuadorianska medborgare.

Om anställda som bildar en fackförening på företag företräder mindre än 50 procent av arbetsstyrkan måste företagsråd skapas. För detta krävs stöd från 50 procent plus en av de anställda. Om företagsrådet har fler medlemmar än fackföreningen, har facket inget inflytande på arbetsplatsen.

Strejkrätt

Strejkrätten finns i realiteten inte för statstjänstemän. Det är bara anställda som omfattas av arbetsmarknadslagen som får strejka, dock med de undantag som anges i artikel 35 i författningen.

Enligt författningen är det förbjudet att stoppa verksamhet i den offentliga sektorn och i synnerhet inom vården, vatten- och bränsleförsörjningen trots att dessa områden inte omfattas av ILO:s definition av oundgänglig verksamhet. Enligt förordning 105, som antogs den 5 juni 1967, kan de som bryter mot förbudet straffas med fängelse i mellan två och fem år.

I privat sektor kan strejker bara genomföras på företags- eller fabriksnivå. Lagen begränsar dessutom strejkrätten ytterligare för de flesta områden genom att föreskriva en avkylningsperiod på 10 dagar och för vissa grupper, som lantarbetare, 20 dagar innan strejken får inledas.

Enligt lag kan federationer och konfederationer inte utlysa strejker. Sympatistrejker och bojkotter får bara pågå i högst tre dagar.

Statstjänstemän får inte förhandla kollektivt

Det är bara anställda som omfattas av arbetsmarknadslagen som har rätt att delta i kollektiva förhandlingar. För anställda som faller under artikel 110 i 2004 års lag om anställning i offentlig tjänst och förvaltning gäller att arbetsvillkoren inte ska beslutas i överenskommelser utan genom ålägganden. Samma lag hindrar effektivt majoriteten av de anställda i statliga företag, och företag där staten är majoritetsägare, från att föra kollektiva förhandlingar. Lärare får inte förhandla på lokal eller arbetsplatsnivå utan bara nationellt.

Användning av underentreprenörer (tercerización) reglerad

Den 31 maj antogs ett lagförslag som ändrar arbetsmarknadslagen. Lagen reglerar nu utläggning av arbetsuppgifter och tjänster på underentreprenörer och korrigerar en praxis som förekommit i över 30 år och förvärrats sedan år 1990. Den har hindrat människors frihet att gå med i facket, förhandla kollektivt, rätt till anställningstrygghet, anständiga och rättvisa löner och tillgång till socialförsäkringar. Lagändringen kommer också att innebära att företag registreras och kontrolleras, eftersom många som fungerat olagligt nu måste övergå till reglerad verksamhet under behöriga myndigheters kontroll. De fackliga centralorganisationerna har varit aktiva i debatten och godkännandet av den nya lagen.

■ RÄTTIGHETERNA I PRAKTIKEN

Organisering hindras av företagsledningar

Centralorganisationen CEOSL, ansluten till IFS, meddelar att ledningarna i över 90 procent av de privata företag som har fackföreningar försöker minska organisationernas inflytande genom att bilda föreningar av solidaristatyp (se Costa Rica).

Det är också vanligt att arbetsgivarna inte skriver in anställda i socialförsäkringssystemet. På så sätt slipper de betala arbetsgivaravgifterna – även om dessa dras från de anställdas löner. Löntagarna berövas inte bara socialförsäkringsskyddet, utan erkänns inte officiellt som fast anställda och har därför inga fackliga rättigheter och förhandlingsrätt.

Andra metoder, som omfattande användning av korttidskontrakt, och det faktum att arbetsgivare som bryter mot lagen inte får kännbara straff, hindrar löntagare från att använda sig av sin rätt att organisera sig.

Fackligt förtryck på bananplantager ...

Försök att organisera anställda på bananplantager har stött på systematiskt och ofta hårt förtryck. De fackliga organisationerna har ideligen påtalat de förskräckliga arbetsvillkoren på plantagerna. De anställda har mycket låga löner och utsätts för olika kemiska substanser när de tvingas arbeta samtidigt som plantagerna flygbesprutas med bekämpningsmedel. Barnarbete är mycket vanligt inom sektorn. Cirka 98 procent av arbetarna är anställda av underentreprenörer, vilket gör det lättare för arbetsgivarna att smita undan lagstadgade skyldigheter.

De flesta löntagare är alldeles för rädda för att organisera sig. Trots de urusla villkoren behöver de sina jobb. Fackliga organisationer finns bara på sju av Ecuadors 6 000 bananplantager. De som försöker organisera sig blir sparkade och svartlistade.

... och på blomsterplantager

Anställda på landets blomsterplantager är för rädda för att organisera sig eftersom deras arbetsgivare hotar sparka dem som försöker. Följen är att fackföreningar bara finns på tre av landets 500 blomsterföretag. Det är mycket vanligt att arbetare som organiserar sig, eller försöker göra det, sätts upp på svarta listor som sprids till andra företag som varnas för att anställa dem.

Myndigheterna är medskyldiga till hindren för facklig organisering. Blomsterarbetarna har flera gånger försökt bilda en federation. Varje gång har Arbetsmarknadsministeriet vägrat registrera den sedan man samrått med blomproducenterna och exportörernas förening Expoflores, i stället för att fatta beslut utifrån en kontroll av om den sökande organisationen respekterat alla relevanta krav i lagstiftningen.

■ KRÄNKNINGAR UNDER ÅR 2006

Bakgrund

I november 2006 valdes Rafael Correa till president. Han lovade genomföra en folkomröstning om sammankallandet av en lagstiftande församling som skulle ha i uppgift att skriva om författningen, säga nej till alla frihandelsavtal med USA och vägra tillåta en ökning av personalen på flygbasen Manta.

Förtryck av demonstrerande arbetare

Tre dagar i följd utlyste ursprungsbefolkningens Confederación de Nacionalidades Indígenas del Ecuador (CONAIE) och andra centralorganisationer tillsammans en fredlig demonstration för krav på att förhandlingarna om ett frihandelsavtal med USA skulle avbrytas, kontraktet med oljebolaget OXY sägas upp, den negativa effekten av Plan Colombia stoppas samt att en lagstiftande församling skulle sammankallas för att behandla alla dessa frågor. Åtgärden fick stöd i flera provinser men blev våldsamt förtryckt av polisen och armén som använde tårgas och skadade 15 personer allvarligt. Tio greps.

Hotelser och trakasserier av fackliga ledare från CTE och CEDOCUT

Från januari månad fick Manuel Mesías Tatamuez Moreno, ordförande för Confederación Ecuatoriana de Organizaciones Clasistas Unitarias de Trabajadores (CEDOCUT) en rad hotfulla samtal på sin mobil och till hemmet därför att han arbetade för att försvara arbetarna. Den 14 mars skuggades han av en pickup utan nummerskyltar i Quito och den försökte tvinga honom att stanna i en vägkorsning. Han lyckades ta sig därifrån men samma dag märkte han att ett annat fordon skuggade honom. Han klagade på detta hos Arbetsmarknadsministeriet och fick tillfälligt polisskydd i fyra dagar. Den 1 april kom en okänd person in på CEDOCUT:s viceordförandes kontor och stal viktiga handlingar som rörde organisationen.

En liknande händelse ägde rum den 1 januari på huvudkontoret för Confederación de Trabajadores del Ecuador (CTE), där all information och allt audiovisuellt material bortfördes tillsammans med arkiven, några konstverk och konfidentiell information.

Trots formella klagomål till behöriga myndigheter och krav på att båda händelserna skulle utredas, har hittills ingen ytterligare information om förövarna kommit fram.

Fortsatta kränkningar av fackliga rättigheter på bananplantager

Tidigt på morgonen den 23 januari, när anställda på Hacienda Josefa (leverantör till Dole) började sitt arbete, fick tio fackföreningsledare, inklusive generalsekreteraren Manuel Ruiz, se sina namn på en lista som administrationen gjort upp. De förbjöds tillträde till arbetsplatsen därför att de blivit avskedade. De fick veta att deras avgångsvederlag deponerats hos arbetsinspektionen i Babahoyo. Den dagen gick övriga arbetare i strejk för att de avskedade skulle få tillbaka sina jobb. Den 11 februari vräktes de strejkande från plantagen av en 35 man stark polisstyrka. När arbetarna begärde att polisen skulle visa upp en order för att rättfärdiga sin insats, föredrog företagsledningen att använda våld och fick stöd av polisen.

Den 24 januari, på plantagen San Luís (leverantör till Bonita's Noboa Banana Corporation) i kantonen Babahoyo, förbjöds 16 av de ledande fackligt aktiva komma in på området. Tolv av dem var fackliga ledare och medlemmar av företagsrådet som håller på att registreras hos vice-sekreteraren för arbetsmyndigheten i kustregionen. De fick också veta att de avskedats.